

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 5.

Miercuri 1. Februarie

1861.

Petitiunea

comunelor din cerculu politicu alu Branului din districtulu Barsei*).

Escelenti'a Vóstral

Prea onorata comisiune natiunala!

Imprejurarile ce se desfasura in tóte dilele, in privinti'a viitoriului stadiu transitoriu de organizare, — ne pricinuesce multa temere, ca cerculu Branului cu 17,000 de suflete curatu romane, va remané si in viitoriu sub magistratulu Brasiovului administranduse dupa sistem'a de ante 1848.

Si fiindca o asemenea intemplanare, pentru populati'a acestui cercu, ar' fi nu numai nepotrivita cu Prea Inalt'a dorintia imperatésca, dara ar' vatam'a tare, cele mai mari drepturi ale acestoru 17,000 de suflete curatu romane, — mai cu séma prin aceea, ca in tóte afacerile politice, si iudiciale in locu se figureze limb'a romana, — ar' figur'a aceea a Brasiovului, adeca: cea germana, pentru ca la Brasiovu germanii facu majoritatea; — ca averile nóstre ar' fi periclitata, caci Brasiovulu carele cá Domnu pamenténu, este proprietariulu unoru comune, ar' deveni totu odata si ca iudecatoriu, cá Vadi'a preotimei si fruntasiloru poporului ar' scadé multu, fiindca fiitoru amploiati ai cercului acestuia ar' veni a fi denumiti de Magistratulu Brasiovului, si ei ar' fi prin urmare ómeni acestuia, eara nu ai poporului, s. a. multe —

Cu unilintia subscrisele comune, pentru ocoli-

*), Vedi si corespondinti'a din Gazeta Nr. 10, cu data Branu 12. Ianuarie a. c.

rea diferintieloru viitóre si pentru asigurarea viitorului lor, sau determinatu ca numai sub conditiunile urmatóre voescu a mai remane la Brasiovu :

1. Cá tóte comunele acestea se formeze unu inspectoratu, sub numele de inspetoratulu Branului.

2. Cá comunele acestea se aiba dreptulu a tiené adunari de cercu, in care se'si aléga pre inspectorulu si ceilalti amploiati de cercu, — inspectorulu se atarne de magistratu, si se fia membru alu acestuia.

3. Cá in tóte afacerile politice si iudiciale, se figureze limb'a comunelor de oficiósa, adeca cea romana.

4. Cá — daca la dietele viitóre voru fi a seda din districtulu Brasiovului atati'a deputati, catu se cada pe 17,000 suflete, unulu sau mai multi, atunci inspectoratulu Branului, se aiba — dreptu singuru asi alege pe deputatii sei; — eara daca unu deputatu din districtulu Brasiovului, v'a cadé pe mai multu de 17000 suflete atunci inspectoratulu acest'a v'a intrá la alegere, mestecatu cu celelaltu districtu alu Brasiovului.

5. Cá, — de óre ce Brasiovulu este proprietariu, séu Domnu pamanténu, in satele Branu, Zernesti, si Tohanulu nou — candu sar' intemplá, escarea vreunui procesu de ori ce feliu de pretensie ce s'ar trage din referintiele Dominale de pamentu intre proprietarii din acelea, atunci magistratulu Brasiovului sa nu aiba voie a fi iudecatoriu, ci din partea partiloru causante se se aléga unu foru disinteresatu din ori care parte a Transilvaniei.

Eara acestea tóte cu atat'a mai vertosu, caci pén'a la 1848 numai trei comune, si adeca: Branulu, Zernesti, si Tohanulu nou, se tiengura de districtulu Brasiovului. Dara si acestea se administrara prin legi deosebite si prin unu forum dominale deosebitu

— eara cealalte comune sau tîenuta pena la 1852 de districtulu Fogarasiului. —

Deci cu tôte acestea amu indreznitu a ne adresá la Escelentia vóstra, cá fii la parintele seu — si la prea ouorat'a comisiune nationala, cá frati la fratii loru, cu acea profunda rogare, cá se ve milostiviti ale propune la locurile cuvenite, si a mediloci intruparea cercului acestuia totu cu conditionile preatinse la districtulu Fogarasiului.

Pre lunga care sarutandu drépt'a bine cuventatóre a Escelentiei Vóstre, suntemu si remanemu.

Zernesti in 5. Februarie 1861.

Comuna Branulu:

L. S. George Badescu, jude. Ioan Puscariu, notariu. George Garbacea, parochu. Ioan Lungu, parochu. Ioan Persoiu, parochu. Bucur Enescu, parochu. Nicolae Manoiu, parochu. Ioan Tentiu, jude. Ioanu Voinescu, jude. Moisi Cojanu.

Comun'a Zernesci:

Ioan Metianu, protopopu. Ioan Danu, parochu. Ioan Comsia, parochu. Dumitru Macelariu, notariu.

L. S. Ioan Baiu, jude. Bratu Tipeiu. Bratu Dan. Andreiu Dan. Ioan Jajea. Ioan Niscovu. Vladu Stravoiu.

Pentru comuna Tohanu vechiu:

L. S. Ioane Petru Popp. George Scurtu.

Comun'a Poian'a Marului:

Nicolae Flangea, jude. Pandrea, notariu. Stanu Petcu.

Comun'a Tohanu nou:

Bucuru Babesiu, jude. Ioan Hamzea.

Comun'a Holbach.

L. S. Bucuru Dumitru Surdu, jude. Ioan Ciociu Samoilu Mojea, parochu.

Reincorporarea Banatului cu Ungari'a.

Lugosiu 2. Ianuaru 1861.

Veneratulu corespondinte din Timisióra Dn. Barbu a cercusrisu in unulu din Nrii mai recentii ai Gazetei mai de aprópe reincorporarea Banatului si Voivodinei cu Ungaria. Ne place ca s'a luatú initiativ'a din Timisióra, ca dintrunu locu in care s'a fostu adunatu inteleginti'a nóstra spre a deliberá in cestu obiectu. Amu asteptatu inse ceva reflexiuni in acésta privintia si din Lugosiu, care e centrulu Romaniei in Patri'a nóstra. Firesce ca acésta tacere trebue se si aiba ratiunile sale, noi acele inea le scimu bene, credemu inse a nu ne poté nece decatu prin aceste iustificá simulat'a nóstra modestia, si fortiat'a deli-

catétia si franchetia catra confratii nostrii de altu sange. Ei sian aratatu stravaganti'a loru bucuria prin flamure, músicá, strepitu, pascuile, spargeri de feresrti, de cari n'au fostu crutiatu neci chiaru zelosulu si meritatulu nostru parinte episcopu, pentruca a propugnatu caus'a cea mai santa a poporului seu delasatu, si cu aceste virtúti se lauda unii din fratii magiari prin ospetarii, in foile publice, precumu d. e. in Lloydulu din Pest'a.

Pre lunga tôte acestea ne mai amaresce multu si portarea unoru conationali de ai nostrii preoti si mireni!!

Ce sentiescu si dicu la aceste romanii cei adevirati, ce graiesce poporulu celu necorruptu? O multime fórté mare din acestu poporu au provocatu prin organulu seu, bravulu cavaleriu apost. romanu Iova Popovits, pre unulu din cei mai meritati conducatori ai natiunei nóstre, pre veneratulu parinte episcopu romanu, Ilustr. S'a Dr. Dobra, cá cu oca siunea sosirei D-lui comite supremu a comitatului Carasiu, se descopere in fačia lunei D-lui comite sentimentele si dorintiele romaniloru dupa anesiunea séu reincorporarea patriei nóstre cu Ungari'a preste si fora de voi'a nóstra. Adeveratulu parinte alu poporului seu primí acésta recercare a fratiloru si filorú lui, si a si impenlito.

Intre vivate nemarginite, si entusiasmu raru, fú petrecutu veneratulu parente la loculu unde se astepta comitele sosindu.

Comunicamu in coprensulu ei intregu cuventaterea cu carea parentele episcopu bineventá conformu vointii poporului pre Dn. comite supremu, o comunicamu pentru aceea, cá se vedeti care e stadiulu convingerei nóstre. — Alocutiunea dupa o copia autentica e urmatórea:

Serbarea nascerei rescumparatoriului nostru, auctorelui libertatii genului omenescu si inceputulu cestui anu nou au importatu cu sene nescari evenimente politice de mare insemnatare, precum pentru alte provincii ale imperiului austriacu, asia mai de aprópe pentru noi si pentru chiaru a nóstra patria Banatulu temesianu, si Voivodin'a.

Adeca s'a induratu Maiestatea Sa Augustulu nostru imperatu si rege apost. a decretá reincorporarea acestei province cu Ungaria si ai restitui administratiunea politica. preavuta inea in ante de anulu 1848, ér' pre Ilustritatea Sa pentru renunoscut'a abilitate si demnitate, a se denumí de supremu comite

in comitatul Crasiovei, unde noi locuim; si asia a se pune in fruntea lucrurilor, concredinduti reorganizarea si guvernarea acestui comitatu, in puterea legalei constituirii, prin subalternele organe, si derogatorii de Ilustritatea Vóstra, dupa prescrip'ia modalitate alegunde si complininde. —

Pusetiunea mea, dar' mai vertosu votulu poporului imi impune datorint'ia de a 'ti descoperi cu ocaziunea venirei Ilustr. Sale la noi sentimentele si dorintiele nóstre.

Ce se tiene de reincorporarea nóstra, fórté bine e cunoscutu Ilustr. Vóstra, cumca romanii si serbii acestei provincii, au petitiunatu si recursu la Maiestatea Sa in contra ei, din acelu naturalu si puternicu indemn, pentruca din indelungata esperintia a seculorului trecuti eramu cuprensi de o anxietate fundata, prevediendu a fire periclitata prin ea autonomi'a, consistintiei nationalitatii si a limbei sale, precumu si egalitatea drepturilor nationali politice pronunziata prin cuventulu Maiestatii Sale tuturor natiunilor imperiului seu si ascurata.

Acestu postulatulu din partea nóstra s'a fostu propusu inca in consiliulu imperialu prin nepregatulu si meritatulu nostru representante (Ilustrisimulu Domnu Andreiu Mocioni de Foen), si cumca acolo s'a esprimat bene dorintiele poporului romanu, s'a veditu din conclusulu conferintelor tiente in Temisióra, precum si din petitiunea susternuta Maiestatii Sale, é' cumca aceste postulate au fostu fundate si dreptu motivate, a adevritu si rezultatulu operatulu comisiei imperatesci, publicanduse: cumca cea mai mare si notavera parte a acestoru doue popóre s'au dechiaratu in contra reincorporarei; é' o fractiune mai mica, numai pre lunga acele conditii si garantii s'aru fi invoitu in reintrocare, ca pre lunga egala administratiune politica, se fia deplenu conservata egalitatea tuturor drepturilor nationali politice — religióse; — durere ca s'au aflu si de acei degeneri fii, carii uitandu de dulcea lor mama pentru folosuri personale materiale, facunduse instrumente interesloru altor'a, neconditionatu s'au aruncatu in bratie straine.

Pre lunga tóte acestea intemplari adeverate, si de Maiestatea S'a recunoscute, concursulu mai multor cercustari si complicari politice au importatu inalt'a decretare si pronunciare a reincorporarei, carea acum se efeptuesce.

Natiunei serbesci s'a lasatu dreptulu de a for-

mulá o petitiune in privint'ia drepturilor sale politice si nationale, spre a se poté susterne si luá cá propusetiuni regesci la pertractare in viitóra dieta.

Ear' natiunei nóstre romane spre ceva consolare si liniscirea anxietatei sale in privint'ia limbei si nationalitatii, Maiestatea S'a a facutu acea dispusetiune, cá in locurile mai indesuite de romani, d. e. cum e si in comitatulu nostru, se se aléga de oficiali numai romani abili, dandune in derogatori romani garanti'a pentru limba si nationalitate.

Cumca tóte celelalte natiuni ale acestei provincii, carii in acestu principiu se potu considerá cá contopite, cu acésta incorporare suntu fórté multi-mite, adeverescu intr'altel mai deschlinitu semnele cele espuse de bucurie si de triumfu.

Singura natiunea romana a acestei provincii si in acésta privintia a remasu mai nemangaéta si mai departata de gratia imperatésca! de si a fostu totudeaun'a cea mai credintiósa Imperatului seu. Pentru aceea ori catu s'au nevoitu unii si altii a o trage intr'o parte séu alt'a, ea nece decatu s'a semtitu indemnata asi manifestá cu semne din afara invederate bucuri'a ce nu o are si a se face partasia triumfului strainu. Ci reserva manifestarea bucuriei sale pre acelu tempu fericitu, candu bataru incatuva se v'a vedé in fapta complinita gratiósa preatinsa ordinatiune a Maiestatii Sale, candu v'a poté salutá pre alesii dirigatori din sinulu seu si v'a fi int'odusa limb'a s'a si nu alt'a, ca oficiosa in scoli si oficiuri de susu pana josu. Ca numai asi'a se va poté impleni cuventulu Imperatului, numai asi'a se v'a poté infintia adeveratá consistintia nationala, numai asia se v'a consolidá pronunziatalu principiu alu egalitatii drepturilor intre surorile natiuni, supremati'a unei'a asupra altei'a nece decatu se v'a suferi.

É' de cumv'a acele préinalte dispusetiuni, si garantii ar' remané necomplinite si asi'a consistint'ia nationalitatii si limbei romane de nou ar' fi espusa periclitarei, in acea trista templare natiunea romana nu vá intrelasá asi descoperi gravaminele sale lunei intregi si a apelá la tronulu gratiei si dreptatii imperatesci, nesuferindu jugulu strainu! —

É' ce se atinge de fórté stimatá persóna a Ilustritatti Vóstre, si de inaltiat'a, chiamare si misiune, iubilulu comunu, solenitatea dilei de astadi, si modalitatea stralucita a bineventarii dau cea mai chiara adevrint'a, cumca Maiestatea S'a nu a gresitu alegerea, findu in Ilustritatea Vóstra concentrata

si placerea si confidui strainiloru , si asia esti intru adeveru barbatulu doririloru comune.

Noi romanii Te beneventamu cá pre unulu in carele vedemu inaugurate promisiunile imperatului nostru, Te salutamu cá pre unulu carele scimu ca ai sentimente romane, caruia de si pan' acumu nu s'au oferitu ocazione a apará in adeveratata lumina, totusi acumu avendu campulu celu mai largu spre acésta, ne place a crede , si suntemu convinsi , ca precumu pre celelalte popóre, asia in specie pre natiunea nóstra pastrandu principiulu egalitatii si fratietatii legale, o vei conduceo la portulu prosperitatii si indestularei materiale si spirituale.

Oferimu cu sinceritate Ilustritatii Vóstre totu concursulu nostru; si de cumva se voru implení dorintiele nóstre, Te vomu venerá cá pre unu Mesia si tramesu alu Domnului din sinulu nostru spre consolarea si mantuirea nóstra — etc etc.“

Intr'aceste cuvente ale venerandului preutu mare, s'au exprimat simtirile , cererile si dorintiele nóstre si suntemu nutriti de aceea sperare dulce, ca prin acésta procedura a nóstra se v'a fi aflatu mangaiétu in catuv'a si predemnul nostru aperatoriu din Foen. O céta mica de ómeni ce si astadi stau amutiti din antea unoru interese mici si infame neci candu voru impiedecá sén abate natiunea intréga dela cursulu seu. Noi credemu ca Ilustr. D. Mocioni si de aici inainte ori si la ce ocazione v'a fi propugnatoriulu si aperatoriu drepturiloru natiunei nóstre. Noi si pana atunci ciuramu viétia nestorea si poteri intregi, spre a poté lucrá inca multu pentru prosperitatea nóstra materiala si spirituala. Memoria numelui si fapteloru Ilustr. Sale v'a vié in veci in animele caste si nobile, insemnatu fiindu cu litere nesterse pre fiecare pétra a marelui monumentu nationalu ce viitorimea si stranepotii nostrii 'lu voru redicá spre eterná si piá memori'a a acelor'a, cari intrunu modu asia eclatantu au meritatu piu nóstra recunosciantia, si devotiuine. —

Ér' archiereului nostru prétabitu incatu ii ceremu dela providentia etate adunca, si poteri trupesci si sufletesci, spre a poté lucrá inca multu in interesulu si favórea poporului nostru. —

Nu avemu de scopu a descrie ceva impregiurare a primirei Ilustr. Dn. Comite supremu aici in Lugosiu, caci acésta o las amu la altii carii au mai mare desteritate de a descrie o di asia solena; totusi si pentru necsulu obiectului adaugemu aici

respunsulu Dn comite Gozsdu
la discursulu Ilustr. Dn. Episcopu.

Domnulu comite a disu a fire fórte onoratu prin presinti'a Dn. Episcopu, ei pare reu ca ostenitu fiindu nui póte respunde asia dupa cum doresce, in privinti'a acelor'a inse carei s'au adusu inainte de Dn. episcopu in privinti'a anesiunei Banatului cu Ungaria, trebue se faca aceste oserbari:

Eu amu amblatu — disa D. comite, tóte locurile locuite de romani, sciu sórtea loru pretutindinea cum este, apoi a adusu inainte Macedoni'a, Bucovin'a, Principatele romane, aretandu miseli'a acestoru tieri, si conditiunea romaniloru (?) de pre acolo, si apoi a adausu, ca din tóte a culesu, ca aceea parte a romaniloru au avutu si au conditiunea cea mai buna cari au traitu si traiescu in regatulu Ungariei sub jégi magiare, ér' in privinti'a ansietatii indigitate de D. episcopu oserba: „Eu amu studiétu istori'a generósei natiuni unguresci, si n'amu aflatu in aceea verunu esemplu, cá aceea se fia insielatu pre cineva, cu atatu mai pucinu pre romani!! (Si cu acestea se incheie cele impartasite —).

(Domnulu impartasitoriu e rogatu in numele interesului natiunei si alu bunei cause si cointielegeri pe calea descoperirei adeverului cu tóta francheti'a a continuá pasi din pasi tóte simptomele observate din activitatea si bunulu simtiu alu barbatiloru de pe acolo cei pusi pentru inaintarea progresului natiunei, precum si tóte pedecile cu funtanele loru deunde provinu, cá aceea, ce nu se póte ajunge din lips'a zelósei devotari spre bine, se fia celu pucinu controlatu prin opiniunea publica, cá se ne cunóscemu ómenii din fracturile loru mai multu si decatu din vorbe. Cu deosebire tóta manipuliunea reintreprinsa la restaurarea comitatensa, precumu si mediulu desbateriloru privitorie la renascerea starei romanului si la punerea bazei, celu pucinu in proiectu, pentru inaintarea romaniloru din acelu comitatu.

R.

Actu de donatiune pentru o scóla.

Subscrisulu considerandu deplorabil'a stare de ignorantia, de needucaciune si ne cultura a cultivatoriloru campestri si urbiculari, in carii asediasera necasurile si fatalitatile trecutului.

Considerandu. ca acei cultivatori, cari compunu si constitue astadi mas'a poporului romanu — greulu

sau majoritatea natiunii noastre — inpresinte — sub parintescul guvern constitutional si reprezentativu — incepu asi recastiga locul, ce li se cuvine in societatea omenitatiei, asi redobandi drepturile si indatoririle reciproce dela patri'a romana, carea le datoresce pastrarea limbei, puterea vieati'a si avuti'a s'a — intrunu cuventu incepu a fi recunoscuti legalminte si egalmente de ómeni, de cetatieni liberi, cultivatori de pamentu, de fructele si productele naturale, — demni de caracterulu sacru inprimatu in ei de creatóarele omnipotinte, si nu mai multu ca animale ori instrumente ale minoritatii — natiunii.

Considerandu, ca pentru a puté ajunge acésta clasa de cultivatori — inferióra in cultura, superióra inse in numerulu familiiloru la cinta dorita, pentru a se puté face demna de numele de cetatieni liberi, demni de drepturile si de indatoririle receproce si egali heredite omenitatiei de creatorele tuturoru, are neevitabila necesitate de desvoltarea facultatiloru sale spirituale si intelectuale de educare, cultivare si perfectionare prin scóle.

Considerandu in fine, ca atari scóle de educatiune — din nefericire — suna prea pucine in patri'a nostra, si ca cu tóta bunavointia guvernului nostru indestulu de patrioticu si nationalu, — ele totu nu prea sporescu la numeru, nu se realisédia cu urgenti'a dorita si de multu asteptata de acea clasa de cultivatori ; —

„Amu convenitu cu consórtea mea a declará solonelu, cá se fia sciutu tuturoru vietuiriloru si posteritatii, ca pe lunga ajutorulu promis comuneloru Salcea si Plopenii intru radicarea si realisarea unei scóle incepatóre comunale, ce este proiectata si initiata a se dura si construi din piatra la primavar'a viitóre, — cu tóta libertatea consciintei mele, inspiratu si impulsatu numai si numai de consideratiunile premi prin inscripsulu de facia donediului pentru totudeaun'a onoratulu departamentu de culte si instructiune publica posesiunea caseloru mele din urbiculu Burdujenii, Districtulu Botosianii cuprindietóre de unu salonu mare pentru clasa mladitiloru romane de genulu barbatescu, alta odaie pentru secsulu femeninu, doue odai si una bucatarie pentru locuinti'a si necesitatile profesorulu, cu doue beciuri de piatra, grajdii si ograda inchisa bine de tóte partile, tóte in stare buna si solida, ce le amu cumparate dela D. Constantinu Bogoveczki in puterea acteloru de vecnica vendiare din 15. Eebruarie 18558 — si 14. Maiu 1859,

din dreapta, averea mea unita cu a consórtei mele, pe care o acuiraramu in adoptiv'a nostra patria Moldov'a in intervalu de 8 ani — si pe care le trecemu acum'a in perpetua si invocabila posesiune acelu onorabilu departamentu de culte si instructiune publica, inpreuna cu actele citate pe lunga urmatóarele patru conditiuni permanente :

I. Ca localitatile cestionate se se intrebuintiedie numai pentru realisarea si fiintierea din ele a unei scóle publice inpreuna cu locuinti'a profesorulu.

II Ca indata ce scóla acést'a s'ar' dotá de mine s'au de ai mei cu fonduri permanente, se si primésca titlulu de scóla publica iuliana, remanendu pan'atunca la bunavointi'a onor. departamentu ai da ori nu aceasta numire. —

III. Ca la acésta scóla se fia admisi — spre educare, cultivare si perfeptionare toti tinerii romani fora diferentia de clase s'au nobilitate, si cu preferentia fiii cultivatoriloru campestri si urbiculari, a caror'a lipsa si trebuintia de perfeptionare a inspiratu si a motivatu in inim'a nostra determinarea realisarii acestui actu de donatiune.

IV. Ca uniculu meu fiu anume Iulianu Moraresculu — in etate de trei ani si 6 luni, naseutu in Moldova si pe care dorescu din inima alu sacrificá servitiloru, folosulu si intereseloru generale ale patriei mele adoptive, — se fia la tempulu seu admisu conformu meriteloru sale de perfeptionare morala, intieptuala si spiritnala — la tóte institutiunile sciintifice din patri'a romana, sub parintésca ingrigire si privighiere a departamentulu de culte si instructiune publica, intocmai cu fiii pamenteni fara ajutóre materiale mai grandiose.

Pelunga care — inprofunda dorintia ca actulu acést'a filantropicu se animédie si pe alti compatrioti romani — rogu a sepastrá in archivulu statulu intre actele de binefacere spre perpetua sciintia. — Datu-sau in Salcea la 1. intai'a Ianuarie anulu 1861 un'a mie optu sute siésedeci si unu. —

Ilie Morarescu. Maria Morarescu.

Respunsu Ia discursulu tronulu in Principatele romane.

Преа дръждате Дóмне !

Авдлѣтъ къ знѣ сѣдѣтъ дѣтъ де респектъбѣтъ

градітэдіне кэвінтеле патриотиче ши пліне де сперандэ дптр'наш віиторіа апроіатэ кэ карі Мэрія Та аї опоратэ дескідереа пресіндіі пóстрє сесіаіні.

Ши ної, Мэрія Та, дорімэ, воімэ фєрічіреа ши тэріреа Ромэніей, знітагеа ромэнь, консоідареа статэлі ромэнь. Ши ної сэнптемэ конвінші кэ авемэ сімпатіеле пэтерілорэ семпэторіе трататэлі дін Паріюэ, сімпатіеле Езропей чівілісате дптрєце; ши кэ деінде дела ної сінгэрі, дела девотаментэлі ши дпцелєнчїзнеа ромэнілорэ, де а тэрі ши де а втіліса ачєсте сімпатїї пєнтрэ реалїсарєа трєвзїндєлорэ ши аспїрэрілорэ націзней ромэне.

Рєкэноштемэ дппрєзнь кэ тронэлі кэ тімпэлі фашєлорэ а сосїгэ. Фїїндэ дпсэ ліпсїцїє ініціатївэ дп адзпарєа пóстрэ, аштептэмэ кэ атэа маї кэ марє сєтє ініціатїва пэтерєї есєкэтіве ши салэтымэ кэ фєрічїре промїєїзніле месадїлі донескэ. Дарэ Мэрія Та, не вомэ аплїка кэ сінгэрандэ а градэче дп лєді посїтіве салэтарїеле прїнціпіє але артїколэлі 46 дін конвенцізне: а асікэра Ромэнілорэ тóтє дрєптарїле ши лівєртэціле чє не промїте ачєстэ артїколэ; а да тóтэ десволтарєа інстїтэцізнілорэ мєніціпалї, атэлі рэралі кэтэ ши орышїнєштї: а дпвэпэтыді старєа цэранїлорэ прїптр'о ісэтэ рєгэларє а рапортарїлорэ лорэ кэ пропрієтарїї, ка астфєліэ сэ сє дплэтырє кіарэ прєтєстэлі врє зней конфєсііні чє ар' пэтеа фачє сэ паскэ кєсцізнеа пєндіте а пропрїєтэдії дп сінгэлі соцієтэдії ромэне; ши сэ реалїсэмэ віаа дорїндэ а адзпэрії де а пэне о орэ маї дпайте патріа пóстрэ дп кондіцізніле де прогрєсэ де карє сє вэкэръ астэзі маї тóтє статэріле Езропей чівілісате. Мэрія Та, нэ вомэ крэда нїчї о остєнєлі спре а дпайта поза пóстрэ органїсарє кэріа сэнптемэ гата а консакра тотэ тімпэлі чє не ва чєрє, прєкэмі іамэ консакратэ дп сєсізнеа трєкэтэ знэ тімпэ дпдоїтэ де ачєла чє сєтє прєскрісэ сєсізілорэ пóстрє ordinarіє, де ши адзпарєа а авэтэ сє лэкрезе ла о епокэ а анэлі пэцінэ фаворавїле інтерєселорэ пóстрє прїватє.

Адзпарєа елєктївэ, ка о сінчєрэ репрєсїнтацізне а Ромэніей, тотэдеазна саэ грэвітэ а вота, адєсєа дпкэ а провакатэ проїєктєлє де лєді мєнітє а фачє прєспєрїтатєа ши тэріа націоналэ. Асємєнєа ва стэдієа кэ рєліціосїтатє проїєктэлі де лєцє анэцатэ пєнтрэ реформа елєкторалэ; ва апрова ши ва дптродэчє дп трэпсэлі тóтє дпвэпэтыдірілє рекламатє де інтерєсєлє гєнєралї але Цэреї.

Дптр'ачєлашэ тіміш, адзпарєа сімтє зрїїндэзней лєді іздїчїарїє органїчє, карє гарантэндэ іndependїнцэ

маїстратэреї ши дрєптарїлє дппрїчїнацілорэ, сэ пєрфєкціонєзе рєцімэлі пострэ констїтэціоналэ, сэ факэ, дп реалїтатє, дін пэтерєа іздїчїарїэ зна дін чєлє трєї марї пэтерї але статэрілорэ констїтэціоналі, кэ тотэлі іndependїнці дптрє дэпсєлє дп сфєра акцізіні лорэ, ши тотэ део датэ аdevэрата протєктрічє а авєрілорэ пóстрє.

Комплєктэндэ органїсарєа пóстрэ політїкэ ши соціалэ; рєгэліндэ ши лініштїндэ прїн лєді вэне тóтє інтерєсєлє цэреї; ши асігэрдэндэ пєнтрэ тоді пєпэртїнітóрєа дар' рїгэроса аплїкарє а лєділорэ; вомэ десволта дп пачє марєлє рєсэрсє де карє пóтє діспэне Ромэніа. Астфєліэ не вомэ вэкэра ши маї мэлітэ де крєдітэлі ши де рєспєктэлі стрэїнэлі, ши воїторїї де рэлі нэ ворэ пэтеа рєзші а іптрїста інімілє пóстрє кэ счєнє де decordїнє.

Decordїнїлє дела Плоєштї маї кэ сєамэ чєлє дела Країова, прїн фаталєлє рєзэлатє але зней дпвєршэпэрії пєпємєнітє дп цара пóстрэ ши не дпцєлєасэ, аэ дєвєнітэ о каламїтатє пэвлїкэ, дэпрєсэсэ сімцітэ де тоді Ромэнії. Градіцэ чєрэлі, ordїнєа н'а дптэряліа а сє рєставїлі. Акэмі єстє рэндэлі ісціцієї аші фачє а са даторїє; ши, пєгрєшітэ ва доведї ши ва сэнэне пєкэлі авїлі да тóтэ дрєптатєа лєділорэ.

Мэлізміндэ кэ знэ адэпкэ рєспєктэ Марїєї Талє пєнтрэ промїсізінеа манэінерїї ordїнїї матєріалє; кэ карє нєа опоратэ діскэрсэлі тронэлі, ши ної, прєа дпэдгатє Dómnє, аплїкэмі ши вомэ аплїка тóтє пэтерїлє пóстрє спре а дптэрі дп царэ ordїнєа моралэ, гаранца чєа маї єфікачє а ordїнїї матєріалє. Кэ ачєстэ окасїзне сэнптемэ даторї а консата кэ зна дін трєвзїндєлє чєлє маї віш сімцітє, чєлє маї іmpєріосє але Romaniєї, єстє о маї вэпэ organїсацізне а єдэкацізіні ши а інстрэкцізіні пэвлїчє; пэмаї дпгїндєрєа кэлэреї моралє ши інтєлєктэлє дп діфєрїтєлє стэрі але соцієтэдії пóстрє не ва да аdevэрата пачє, тэріє ши тэріє рїє націоналэ.

Нэ маї пэцінэ нєа прєокэпатэ ши не прєокэпэ пэтерєа пóстрэ арматэ, ши дп віаа ши нєконтєніта пóстрэ солїчїтэдіне пєнтрэ дэпса, амэ акордатэ діфєрїтєлорэ міністрєїє тотэ чє аэ чєрэтэ, лє амэ офєрїтэ маї мэлітэ де кэтэ не а чєрэтэ. О organїсацізне солїдэ а арматєї де апэрає потрївітэ рєсэрсєлорэ, традіцізілорэ, чєніэлі ромэнь, креацізінеа аdevэратєї фордє націоналє, а дєвєнітэ о пєчєсїтатє ємініпте карє нэ маї сэфєрє амэпарє: Цара дптрєагэ о астэптэ, о чєрє ши єстє гата а шї-о да.

Вомэ штї сэ цїнєтэ сокотэлэ гэвєрэлі Мэрієї

Тале де дѣкларацие иноринциі пресинтеі нѡстре сѣга-
цині; дарь дѣтр'ачелашъ тѣмъ авемъ даторіа импѣ-
ріосъ де а дѣклара къ амъ възвѣтъ къ дѣрере шѣ къ
вѣзъ преокпаціе знеле акте але гъвернѣлѣ, прекъмъ
рестрикциніе адъсе де гъвернъ дрептѣріоръ мѣнѣчи-
палѣ, не кѣндъ месацилѣ домнескъ не инѣтъ, дѣн вѣр-
тѣтеа артиколѣлѣ 46 алъ конвенциніи, але дѣтѣри шѣ а
ле дѣтѣнде; чѣркълареа міністеріале пентрѣ нѣпереа
дѣн есекциіне апроіектѣлѣ де леце асѣпра патентелоръ
фѣрѣ ка ачелъ проіектъ съ фѣ довѣндѣтъ маі дѣтѣлѣ
санкциінеа демнеаскъ, нічѣ тѣкаръ дѣн вѣдѣтѣ; адао-
сѣлѣ де треі леі каре нѣ фѣгѣрѣ дѣн вѣдѣтѣ да чеі 36
де леі де конпрѣвѣціне перѣбнале вотаці де камерѣ
пентрѣ ачестѣ анъ; шѣ прочѣдѣрѣле міністерѣлѣлѣ, дѣн
кѣрѣере де маі мѣлѣлѣлѣ, къ арѣндашѣ мошілоръ мѣ-
нѣстѣрѣштѣ не база скъзѣмѣлѣлѣлѣ вотаці де адънѣрѣле
лецісіторѣ, шѣ аста не кѣндѣ міністерѣлѣлѣ авѣа се чѣрѣ
кѣмъ а шѣ черѣтѣ дела капѣлѣ статѣлѣ анъ санкціона
ачелъ скъзѣмѣлѣлѣ. Ачесте зрѣтѣрѣ, преа дѣлѣдѣте Дѡмне
сѣнтѣ де о фѡрте маре гравѣтате дѣн прѣвѣрѣа дрептѣ-
лѣлѣ, шѣ тотѣодатѣ аъ адъсѣ о адѣнкъ перѣтѣрѣвѣціне дѣн
інтересѣлѣ морале шѣ матеріале алъ цѣрѣі дѣтѣрѣці
къ кѣтѣ ва фѣ де греа а нѡстрѣ десѣпроваре, респѣн-
дѣреа че вѡмъ фѣче се казѣ асѣпра гъвернѣлѣлѣ пентрѣ
веркаре аватѣре дѣн леце че амъ дѣтѣмпіна, къ атѣтѣ
ва фѣ де пѣтернікъ конкѣрсѣлѣлѣ чеі вѡмъ да дѣн десѣвол-
тѣреа шѣ апѣкарѣа прѣнціпіелоръ конвенциніи Міністе-
рѣлѣлѣ, негрѣштѣ н'а вѣтѣтѣ къ че рѣвнѣ амъ пѣтеа
зѣче прѡдѣгалѣтате, іамъ вѡтѣтѣ тѡте вѣдѣтеде тѡте
леціде фѣскалі че неаъ прѣсѣлѣтѣтѣ дѣн сесѣінеа грекѣтѣ
де шѣ о крѣсѣ фѣнанціарѣ не вѣлѣтѣе царѣ де маі
мѣлѣтѣ тѣмъ

Прѣтѣрѣнъ контрѡлъ пентѣрѣніторѣлѣ, скрѣлѣлѣсѣ
вѡмъ вѣне мерѣта, спѣрѣтѣлѣ, дела дѣкредѣреа націніи
шѣ а капѣлѣ статѣлѣ. Ачѣ се кѣвѣне съ арѣтѣмъ шѣ
зрѣнѣда, атѣтѣ а знѣі леці каре се рѣгѣлезе дѣтѣрѣнъ
мѡдѣ прѣктѣкъ респѣнсѣвѣлітатеа міністеріале, кѣтѣ шѣ
а леці асѣпра некомпѣтѣвѣлітѣдѣі дѣтѣре мѣндѣтѣлѣ де
дѣпѣтѣтѣ шѣ фѣнкциіне де пѣнѣнѣнѣ де гъвернѣ.

Мѣрѣа Та, партѣтеле шѣ але лоръ лѣте дѣн сѣлѣлѣ
Адѣнарѣі нѡстре сѣнтѣ консѣцінда патѣрале а лѣбереі
еспрѣсіні де опініні дѣферѣте респѣсѣлѣтате дѣн тѡте
адънѣрѣле делѣверѣнѣці Дѣн тѣмъні ордінарѣі, еле сѣнтѣ
прѣтѣрѣнѣдѣнеа прѣвѣте ка елементѣлѣлѣ чѣлѣ маі пѣтернікъ
де прѡгрѣсѣ; еарѣ да спѡчеле чѣле тарѣі, да поі кон-
топѣндѣсе тѡте дѣтѣрѣ сѣнгѣрѣ воінѣцѣ, воінѣцѣ націона-
ле, еле серѣвѣскѣ а прѡва шѣ маі вѣне патриѡтістѣлѣлѣ
ромѣнілорѣ.

Прѣметѣте, Мѣрѣа Та, сѣпчѣрѣле шѣ респѣктѣбѣселе
нѡстре зѣрѣрѣ пентрѣ консѡлідарѣеа Тронѣлѣі Мѣрѣіеі Тале
прѡспѣрѣтатеа шѣ мѣрѣіреа Ромѣніеі.

К ъ л а р і я л ѣ д і н Р о м а .

Бѣладѣ, дѣдѣкатѣ къ опѡре Д-лѣі Аксѣнѣцѣ Северѣ.

I.

Сѡреле-шѣ аскѣнде рѣзѣле дѣн нѡрѡі,
Вѣфорѣлѣ дѣнѡлѣлѣ крѣдѣлеі фѣрѡрѣі, —
Фѣлѣрѣлѣлѣ къ флѣме свѡрѣтѣ, тѣпѣ, пікъ, —
Зеіі се мѣніарѣтѣ, — черѣлѣлѣ се деснікъ.
„Астѣсѣ семѣе рѣле! — флѣмініі зѣчеа,
Дар' мѣрѣеа Ромѣтѣ, арѣдѣре фѣчеа
Ка съ дѣтѣлѣжѣскѣлѣ зеіі дѣн 'нѣлѣціме,
Кѣчѣ е 'н жалѣсѣісѣ пентр' а са мѣрѣіме!

Нѣнѣчѣлѣлѣ дела лѣпѣтѣ 'н Ромѣа ажѣнѣеа,
Фѣіма чеа маі трѣістѣлѣ слѣ і-о адъчеа :
„Інімікѣлѣлѣ дѣтѣрѣ, — патриѣа прѣпаде,
Че дѣн кѣле-і афѣлѣ тѡте 'н скрѣмѣлѣ ле арѣде!“

Іѣтѣ къ рѣ'нѡрѣнѣ о трѣпѣ де солѣдѣі,
Де отѡрѣлѣ, вѣтаітѣ, грѣлѣ кѣтрѣмѣзѣраці
Шѣ не-а Ромѣі страде вѣчѣтѣлѣлѣ рѣсѣлѣтѣ,
Іѣрѣлѣ чѣтѣлѣденѣі дѣн тѣмѣлѣлѣ с'адълѣ.
„Че адѣі кѣлѣтѣтѣ акасѣ? знѣлѣлѣ дѣтѣрѣва;
Сѣлѣлѣ, трѣістѣлѣ, не зрѣтѣлѣ астѣ кѣвѣлѣта :
Оастѣа інімікѣлѣ греа е де мѣлѣціме,
Дѣндештѣлѣ сѣ'нчѣрѣкѣ а Ромѣі вѣрѣлѣціме !
Астѣлѣлѣ фѣіі Ромѣі! арѣма с'о апѣкѣці,
Сѣлѣлѣ не зеі! дѣн Ромѣа мѡртеа-о аштепѣці, —
Мѣрѣеці! стаці дѣн фѣрѣпѣте, коло 'н лѣпѣтѣ крѣлѣтѣ,
Патріѣа де-о перѣдеці, лѣтеа вѣлѣ дѣсѣлѣтѣ!“

Сромѡтѣлѣлѣ нѣ с'асде, казѣлѣ тоці зѣміці,
Шѣ де спѣімѣтѣ маре стаъ дѣкременѣці, — —
Нѣме нѣ грѣіесѣче, сѣлѣ ка съ рѣтѣлѣлѣ
Сѣлѣлѣ дѣндѣтѣ' сѣлѣ плѣче тоці къ арѣма 'н тѣпѣ.
Дарѣ Сѣлѣлѣ 'нтрѣбѣлѣ : „ Спѣіма в'а кѣпрѣнсѣ,
Шѣ-алѣанѣіі вѡстрѣі Ромѣа о-а дѣвѣнеъ ?
Плѣе-афѣрѣісѣітѣ, шѣ дѣепѣнерѣтѣлѣ!
Казѣі къ пѣпѣсарѣ 'н цѣра та прѣдѣтѣ ?
Чѣіче пентрѣ Ромѣа къ поі с'а лѣпѣгѣтѣ,
Зеі! нѣ се крѣскѣзѣрѣ да пѣпѣтѣ десѣфѣлѣнатѣ!
Мошіі поштѣрѣі, — ка Ромѣа сѣлѣ фѣі мѣрѣдѣтѣ,
Аъ сѣкратѣлѣ авѣре, аъ сѣкратѣлѣ вѣіцѣлѣ, —
Дар' тѣ плебе — зрѣлѣтѣ, нѣ вѣрѣі сѣлѣлѣ нѣ поці

Съ асигѣри цѣра пептръ стрънеподи?!
Ромъ! къ кѣдеа-џи, пере ш'алѣ тѣѣ нѣме,
Нѣ есчи де акѣма domnitore 'н лѣме?!“

Фѣда дорѣ атѣпчае пар' къ 'птпѣреа,
Inima шѣ окѣи 'н флакѣри стрълѣџа, —
Знѣ минѣтѣ, — ш' алартъ фачесе ин пѣаџѣ,
Тодѣ ероѣи (Ромеѣ) стрѣтѣ : „тѣорте сѣѣ виѣџѣ!“

II.

Сѣра 'нтѣнекѣсъ 'н пѣите се фѣкѣ,
Нѣптеа къ сосѣреа зорѣлорѣ трекѣ —
Пѣлѣ 'н демѣнѣџѣ артеде-шѣ гѣтѣрѣ,
Шѣ къ вѣрѣџѣ 'н лѣитѣ се порпѣрѣ. —

Шѣ къ бѣстеа бравѣ дѣкѣ маѣ мерѣеа
О матрѣнѣ тѣндрѣ, шѣ 'н сѣспѣнѣ пѣлѣпчае; —
Дар' къларѣлѣ Сѣлѣвѣ, вѣне о вѣгѣ 'н сѣмѣ,
Шѣ ка сѣ ѣ грѣѣскѣ кѣтрѣ сѣне-о кѣмѣтѣ :
„Ах! невѣстѣ драгѣ! плѣкѣ тѣ 'ндѣрѣптѣ,
Патрѣа нѣ чере ш'алѣ тѣѣ фраџетѣ пептѣ.
Ах! ре'нтѣрѣнѣ, славѣ есчи сѣ мерѣѣ департе,
Шѣ акасѣ сакрѣџѣ пептрѣ поѣ, лѣѣ Марте

„Бравѣде! тѣ ѣѣртѣ сѣ тѣ дѣкѣ къ воѣ,
Воѣѣ лега еѣ рѣне 'н лѣитѣ лѣ ероѣ,
Дар' къ аста спадѣ, ставѣоѣ 'н лѣитѣ тѣре.
Inima-мѣ е крѣптѣ, — чере рѣвѣзнѣре!
Соџлѣ меѣ преа дѣлѣе, сѣџетѣтѣ, ловѣтѣ
А кѣзѣтѣ, — ш'акѣсѣ нѣ а маѣ венѣгѣ, —
Фѣлѣлѣ меѣ прѣдѣлѣе, ѣѣр' е 'н вѣтѣлѣ,
Сѣнгѣрѣ, фѣр' нѣме н'амѣ еѣ вѣкѣрѣѣ!
Че-мѣ е шѣ виѣџа? соџѣлѣ мѣ-амѣ перѣдѣтѣ
Шѣ не фѣлѣ-мѣ тѣндрѣ нѣ х'амѣ маѣ вѣзѣтѣ!
Сѣѣ трѣѣтѣѣ Рома маѣ скѣлѣнѣдѣ де тѣорте!
Сѣѣ виѣџа-мѣ пѣрѣ ка сѣ-авѣтѣ о сѣорте!“

Сѣлѣвѣ къ пѣлѣчере ворвеле-ѣ азѣѣа,
Шѣ не дѣлѣеа-ѣ тѣмѣ елѣ шѣ-о кѣпѣсѣеа.
Де не кѣлѣ ковѣре шѣ не тѣмѣ 'нѣраџѣ,
Мама-атѣнѣ сѣрѣтѣ фѣлѣ-шѣ къ дѣлѣѣџѣ
„Дѣлѣе тѣлѣкѣлѣџѣ! тѣлѣтѣ еѣ те-амѣ дорѣтѣ!
Кѣтѣ де вѣнѣ сѣптѣ зѣѣѣ, къ не-аѣ дѣтѣлѣнѣтѣ, —
Дарѣ тѣмѣ бравѣ, тѣмѣ минѣзнѣтѣ,
Лѣ о лѣитѣ крѣптѣ, тѣ нѣ ештѣ кѣмѣтѣ!“

„Еѣ нѣ сѣм кѣмѣтѣ, — дѣсѣ амѣ плѣкатѣ,
Рома е аѣеа, че т'а дѣндемнатѣ, —
Дарѣ че-ѣ виѣџа фѣр' де соџѣ, шѣ тѣне?
Кѣ ероѣи 'н лѣитѣ воѣ сѣ тѣорѣ маѣ вѣне!

„Браво! сѣ трѣѣскѣ! тѣлѣѣ остѣшѣ стрѣга,
Сѣлѣвѣ не тѣлѣкѣџа дѣлѣе-о сѣрѣта, —
Мама чеа романѣ тѣрѣе маѣ департе
Оастеа е воѣѣсѣ шѣ кѣпта лѣѣ Марте!
(Ва зрѣма.)

Fondulu Gazetei Transilvaniei.

Poporul de Ciomocosu insufletitu prin generosele e-
semple ale mai multoru prea demni nationalisti con-
feri la fondulu multu pretiuitei năstre Gazete si insula
minimulu seu ofertu precum urmădia :

Poporeni:

- Georgie Irimie 40 cr. Georgie Pál 40 cr. Mihaiu Buttyan 1 fl. George Sopronyi 20 cr. George Papp 20 cr. George Moss 20 cr. Simeon Pál 20 cr. Ioan Todás 10 cr. George Saitis 10 cr. Ioan Bulger 40 cr. Mihaiu Zaioczi 20 cr. George Pál 10 cr. George Oláh 10 cr. Gavriila Gerhes 6 cr. Vasiliu Tivadar 10 cr. Gavriil Borata 40 cr. Petru Buttyán 20 cr. Subscrisulu 3 fl. 5 cr. v. a.

Suma 7 fl. 35 cr. v. a.

Pruncii scolari.

- Dumitru Kerekes 5 cr. Petru Gyermán 10 cr. Dumitru Derserán 5 cr. Bálint Oláh 5 cr. Dumitru Gulyás 10 cr. Ilie Irimie, invetiatoriu 40 cr. v. a.

Suma tóta 8 fl. 10 cr. v. a.

Semnatu Ciomocosiu 4. Februarie 1861.

Sandru Corbu, parochu.

BIBLIOGRAFIA.

Magazinulu istoricu pentru Dacia

a carui publicare s'a interruptu prin evenimentele de la anulul 1848 pana acumu, se v'a continua de aici inainte subtu redactiunea subscrisului. Tomulu VI. este subtu tipariu. Pretiulu abonamentului pentru unu tomu e 7 vecenari sau 15 lei, 30 parale in cursulu vestiariiei.

Redactoru respundietoru
Iacobu Muresianu.

Editiunea: in tipografi'a lui
Ioanne Gött.